

Rättsenheten

Konsekvensutredning av Länsstyrelsen i Östergötlands läns beslut om förbud mot vissa allmänna sammankomster och offentliga tillställningar för att motverka smittspridning av covid-19 inom Östergötlands län

Bakgrund och bemyndigande

Den 12 mars 2020 trädde förordningen (2020:114) om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar ikraft. Förordningen, som gäller från och med den 29 mars 2020, innebär ett förbud att tills vidare hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än 50 deltagare inom Sverige. Den 1 november 2020 ändras förbudet på så sätt att förbudet inte gäller allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med högst 300 deltagare, om var och en av deltagarna anvisas en sittplats med minst en meters avstånd till andra deltagare och det även i övrigt skapas förutsättningar för deltagarna att hålla det avståndet till varandra vid sammankomsten eller tillställningen. Två deltagare som är i sällskap med varandra får anvisas sittplatser närmare än en meter från varandra.

Förbudet gäller inte heller allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, med undantag för danstillställningar, som hålls på sådana serveringsställen som omfattas av lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen.

Genom 3 § förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617) får Länsstyrelsen meddela föreskrifter om förbud mot att inom länet eller en del av det hålla allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar med färre deltagare än som anges i 1 § i den nya förordningen, om det är nödvändigt för att motverka epidemier.

Länsstyrelsen har den 29 oktober 2020 meddelat ytterligare begränsningar i antalet deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inom Östergötlands län. Denna konsekvensutredning innehåller en motivering till varför begränsningen får anses vara nödvändig.

Beskrivning av problemet och vad Länsstyrelsen vill uppnå

Nu gällande reglering

Regeringens motiv till att ändra gränsen för deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar från 50 deltagare till 300 deltagare är ett ändrat smittläge. Förordningen reglerar hela landet.

Den föreslagna begränsningen

Att begränsa grundlagsfästa rättigheter är en extraordinär åtgärd som bör användas med stor försiktighet och på ett sätt som inte är mer inskränkande än vad som är nödvändigt. Regeringen beslutade i mars 2020 att sådan åtgärd var nödvändig och begränsade antalet deltagare på offentliga tillställningar och allmänna sammankomster till högst 50 deltagare.

Smittskyddsläkaren och Region Östergötland har meddelat att smittspridningen inom länet är kraftig och bred i samhället som sådant. De senaste dygnet har smittan ökat markant och utvecklingen går snabbt åt fel håll. Smittspridningen ökar inom alla sektorer i samhället och kurvan stiger brantare än tidigare veckor. Belastningen på alla länets sjukhus ökar.

Folkhälsomyndigheten har idag beslutat om lokala allmänna råd med inskränkningar inom Östergötlands län. Tidigare har Folkhälsomyndigheten även beslutat om lokala allmänna råd om allas ansvar i region Uppsala och region Skåne. Länsstyrelsen i Skåne meddelade den 27 oktober 2020 förbud mot att från och med den 1 november till och med den 30 november 2020 hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än 50 deltagare.

I det läge som just nu råder vad gäller spridningen av covid-19 ser Länsstyrelsen tillsammans med smittskyddsläkaren och Region Östergötland att åtgärder som inskränker allmänna sammankomster och offentliga tillställningar är motiverade för att motverka en ökning av smittspridningen. Den lokala begränsningen inom länet gäller till den 22 november 2020. Folkhälsomyndighetens lokala allmänna råd gäller till och med den 19 november 2020.

Mot bakgrund av smittspridningen inom länet samt den ökade belastning detta medför för sjukvårdens redan ansträngda situation bedömer Länsstyrelsen begränsningen inte står i strid med proportionalitetskravet i 2 kap. 21 § Regeringsformen, särskilt inte utifrån att det i nuläget bedöms omfatta en begränsad tid.

Enligt Länsstyrelsens bedömning finns det även anledning att införa en begränsning som rör allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som hålls på sådana serveringsställen som omfattas av lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen.

Sammantaget innebär Länsstyrelsens föreskrifter att inga allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar inom Östergötlands län – oavsett plats, sammanhang eller vidtagna smittskyddsåtgärder – får samla fler än 50 deltagare.

Alternativa lösningar och effekter av utebliven reglering

Nollalternativet är att inte införa begränsningen eller att införa det endast i delar av länet. En utebliven reglering bedöms innebära ökad risk för smittspridning och därmed ökad sjuklighet och dödsfall i befolkningen, ökad belastning och ökade kostnader för sjukvården.

Ökningen av antalet smittade personer sker inom hela Östergötlands län och någon begränsning till att endast gälla vissa kommuner inom länet bedöms inte tillräcklig utifrån nuvarande smittspridning. Resandet inom länet förekommer i relativt stor utsträckning. Det gäller såväl mer nödvändiga resor, för bland annat arbetspendling och skolplikt, som resor till evenemang och utflyktsmål. Smittspridningen tar inte hänsyn till geografiska indelningar och en begränsning till endast vissa kommuner innebär att den effekt som föreskrifterna vill uppnå därmed kan gå förlorad.

Vilka som berörs av regleringen

Framst berörs den som arrangerar allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Även allmänheten påverkas då möjligheten till att delta vid vissa sådana evenemang innebär en ytterligare inskränkning i rörelsefriheten i Östergötlands län jämfört med andra delar i landet.

Kostnadmässiga och andra konsekvenser regleringen medför

Idrottsrörelsen, näringslivet och det offentliga kommer att påverkas i stor grad. De flesta berörda verksamheter har, mot bakgrund av tidigare gällande förbud, under en längre tid varit starkt påverkade av begränsningen. Den nu föreslagna föreskriften innebär fortsatta negativa ekonomiska konsekvenser för de som arrangerar allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Detta innebär såväl förlorade intäkter som ökade kostnader. Det innebär även konsekvenser för enskildas rörelsefrihet.

Nu föreslagen begränsning gäller under delar av november månad och kan komma att förlängas om smittspridningen fortsätter i den takt som nu råder. Länsstyrelsen följer läget tillsammans med smittskyddsläkaren och begränsningen ska endast gälla så länge det är motiverat.

Regeringens ändring i begränsningen av antalet deltagare från den 1 november 2020 innebär en välkommen lättnad för många arrangörer av tillställningar och sammankomster samt för allmänhetens möjligheter att delta i sådana tillställningar. Trots detta anser Länsstyrelsen att det är motiverat att upprätthålla samma begränsning som tidigare under rådande omständigheter. De negativa konsekvenserna för näringsidkare och enskilda som vill delta i tillställningar och arrangemang måste ställas mot de stora samhällskostnader som en hög spridningstakt av covid-19 innebär och den belastning, personalmässigt och ekonomiskt, som det i sin tur innebär för sjukvården. Därtill rör det sig om en tillfällig reglering för att begränsa spridningen av det virus som orsakar covid-19. Erfarenheterna under våren 2020 visar att sjukvården behöver ha beredskap att hantera effekterna av smittan och att det underlättas om trycket på vården hålls på en hanterbar nivå.

Effekter för regionerna, det kommunala självstyret och finansieringsprincipen

Myndighetens bedömning är att föreskrifterna inte påverkar det kommunala självstyret.

Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges EU-anslutning

I ordningslagen finns bland annat de begränsningar i demonstrationsfrihet- och mötesfrihet som är motiverade av ordnings- och säkerhetsskäl. Regeringen har därutöver beslutat om den särskilda förordningen om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Länsstyrelsen har bemyndigats av regeringen, i både ordningslagen och den nya förordningen, att besluta om ytterligare begränsningar enligt ordningslagen. Överväganden ifråga om inskränkningar för att motverka en epidemi finns därmed behandlade i gällande lagstiftning.

Föreskrifterna träffar alla som vistas i Östergötlands län. Länsstyrelsen bedömer att föreskrifterna inte är diskriminerande eller på något annat sätt inskränker de grundläggande fri- och rättigheterna i EU-gemenskapen.

Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas med avseende på ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Föreslagna ändringar

Endast ett kort remissförfarande har genomförts vid ett Skype möte. Något ytterligare remissförfarande har inte kunnat genomföras på grund av att regleringen har brådskat. Under den tiden föreskrifterna gäller avser Länsstyrelsen att genomföra samverkan med aktörer inom länet.

Centrala budskap är att det inte blir någon förändring för bland annat konserter, idrottsevenemang och liknande verksamhet. Fram till och med den 22 november 2020 gäller samma begränsning, att sådana allmänna sammankomster och offentliga tillställningar endast får hållas med maximalt 50 deltagare, även om det endast är sittande publik.

Den nu aktuella föreskriften har beslutats den 29 oktober 2020 och kungöras samma dag samt träda i kraft den 1 november 2020. Detta är ett absolut minimum vad gäller framförhållning och ett förfarande som bara ska användas i absoluta undantagsfall. Länsstyrelsen bedömer förfarandet som nödvändigt i detta fall eftersom föreskrifterna ytterst syftar till att skydda liv och hälsa.

Några andra hänsyn bedöms inte nödvändiga.

Övrigt

Föreskrifterna tar hänsyn till barns rättigheter.

Anne Rydell
Länsjurist